

Haapavesi – Ylivieska - Nivala voimajohtolinjojen muinaisjään- nösinventointi 2019

Timo Sepänmaa
Hannu Poutiainen

Tilaja: OX2

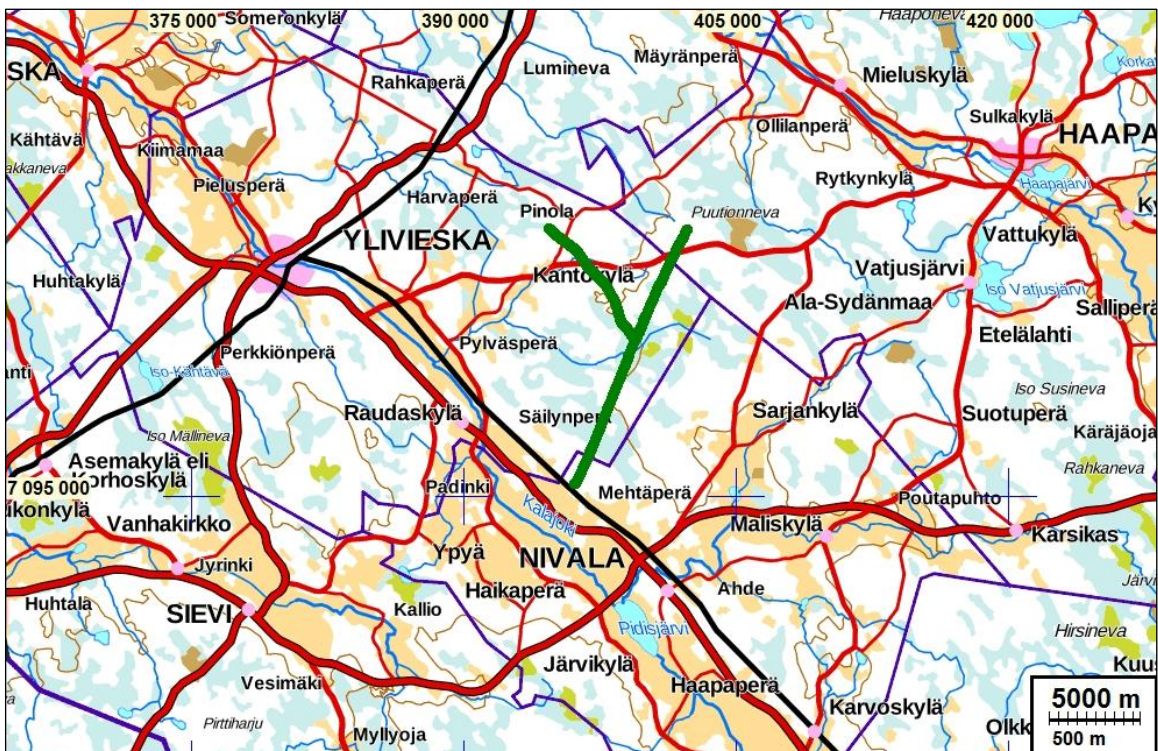
Sisältö

Perustiedot	2
Inventointi	3
Tulos	3
Lähteet	4
Yleiskartta	4
Pitäjänkarttoja	5
Kuvia	7

Kansikuva: Tutkimusaluetta Ylivieskan Karhunkämmenenkurun lähistöltä.

Perustiedot

- Alue:** Suunnitellut voimajohtolinjat Ylivieskan Hangaskurun, Haapajärven Kivikaarron ja Nivalan Hakuperän muuntoaseman välillä.
- Tarkoitus:** Selvittää onko voimajohtolinjoilla kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia suojeltavaksi katsottavia jäännöksiä.
- Työaika:** Maastotyö 10.- 11.6.2019.
- Kustantaja:** OX2
- Tekijät:** Mikroliitti Oy, Maastotyö: Timo Sepänmaa ja Hannu Poutiainen. Raportin koostaminen: Juuso Koskinen.
- Tulokset:** Voimajohtolinjojen alueella ei ole kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuurihistoriallisia jäännöksiä, joita tulisi suojella.

Tutkitut voimajohtolinjat vihreällä.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN- järjestelmässä. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta toukokuussa 2019, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 6/2019. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä. Kuvaajat: T. Sepänmaa & H. Poutiainen.

Inventointi

OX2 suunnittelee tuulivoimahankkeeseen liittyviä voimajohtoja, joiden reitit kulkevat Haapaveden, Ylivieskan ja Nivalan kuntien alueilla. OX2 tilasi hankkeeseen liittyvän muinaisjäännösinventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Maastotyön tekivät 10.- 11.6.2019 Timo Sepänmaa ja Hannu Poutiainen hyvissä olosuhteissa.

Suunnitellut voimajohtolinjat kulkevat kolmen kunnan, Haapaveden, Ylivieskan ja Nivalan alueilla. Linjojen yhteispituus on noin 23 km. Haapajärven puolella linjaa on noin 2 km, Ylivieskan puolella noin 19,4 km ja Nivalan alueella noin 1,2 km. Voimajohtolinjoista toinen on suunniteltu kulkeväksi jo nyt olemassa olevan voimajohdon länsilaidalla, alkaen etelästä Nivalan muuntoasemalta ja päättyen noin 15,3 km päässä pohjoiskoillisessa Haapajärven Kivikaarossa. Uusi linja lähtee suunnilleen jo olemassa olevan voimajohdon puolivälistä luoteeseen, ja kulkee Kantokylän koillispuolelta Hangaskuruun. Tämän linjan pituus on noin 7,8 km, ja se kulkee kokonaan Ylivieskan puolella.

Voimajohtolinjat kulkevat n. 80-110 m mpy. Alueet ovat nousseet veden alta karkeasti ottaen Itämeren Ancylusjärvivaiheen ja Litorinamerivaiheen taitteessa, eli mesoliittisella kivikaudella. Voimajohtolinjojen alue on edelleen pääasiassa kosteaa ja soista. Sen vuoksi se on ollut suurimmalta osaltaan soveltumatonta asutukselle myös sen jälkeen, kun avovesi on laskenut pois. Alueen koholla olevat kohdat, joissa on luonnostaan kuivaa maata, ovat silti lähtökohtaisesti mahdollisia esihistorialliselle asutukselle.

Viistovalomallinnuksesta katsottiin onko voimajohtolinjoilla arkeologisesti mielenkiintoisia ilmiöitä, kuten esimerkiksi tervahautoja tai asumuspainanteita. Sellaisia ei havaittu. Ennen inventointia tutkittiin myös alueen pitäjänkartat, jotka on laadittu vuosina 1843- 1870. Niihin ei ollut merkitty asutusta linjojen alueelle, joten isojakokarttoja ei katsottu tarpeelliseksi tutkia. Linjoja lähimpänä olevan tunnettu kiinteä muinaisjäännös on tervahauta, Ylivieska Rakolanhauta (mj-tunnus 1000025382), joka sijaitsee linjojen pohjoisten haarojen välissä. Se jää kauas linjoista, n. 700 m etäisyydelle pohjoiskoilliseen ulottuvasta haarasta.

Voimajohtolinjojen alueet ovat suurimmaksi osaksi ojitettua suota. Paikoin on loivia moreeniharjanteita, jotka nekin ovat vettä huonosti läpäisevää maa-ainesta ja siten kosteita. Niillä esiintyy myös turvetta. Vain muutamilla kohdin oli pienialaisia hiekkamoreenialueita ja ns. kaaroja, eli Pohjanmaalle tyypillisiä hiekkasärkkiä, jotka ovat syntyneet muinaiselle merenrannalle. Niiltä olisi periaatteessa saattanut löytyä esihistoriallisia asuinpaikkoja tai esimerkiksi historiallisen ajan hiili- ja tervahautoja. Tällaiset kohdat tutkittiin kattavasti ja huolellisesti. Maastossa hiemankin muinaisjäännösten kannalta lupaaviksi katsotut alueet tarkastettiin silmänvaraisesti ja paikoin koekuoppia tehden.

Tulos

Voimajohtolinjoilta ei löytynyt kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi katsottavia arkeologisia jäännöksiä.

28.6.2019

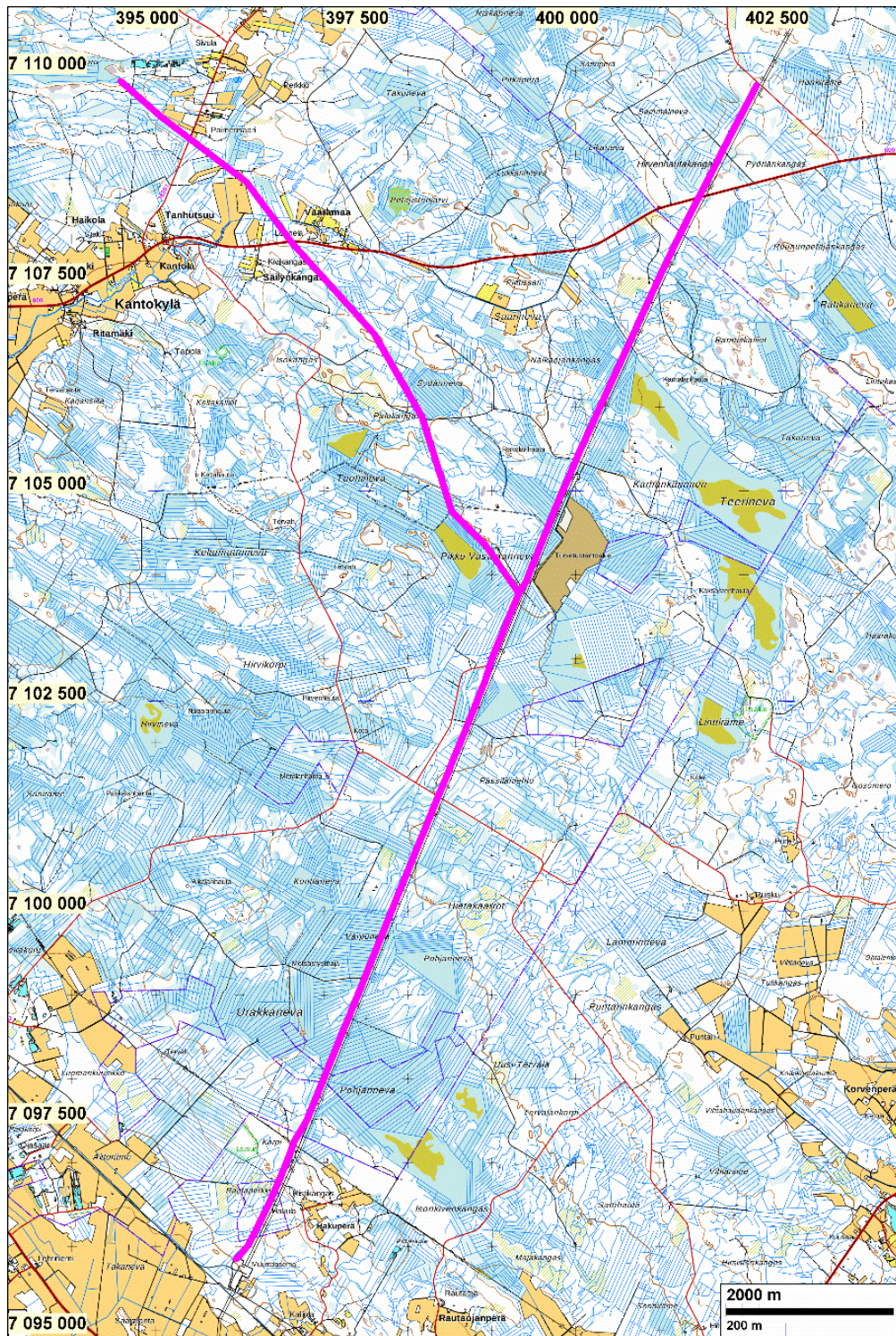
Hannu Poutiainen
Timo Sepänmaa
Mikroliitti Oy

Lähteet

Pitäjäntkartat, 2344 03 Nivala, 1844. 2433 01/2433 02 Haapavesi, 1870. 2433 01/2344 03 Ylivieska 1843. 2433 02 Ylivieska, 1843. Maanmittauslaitos.

Yleiskartta

Voimajohtolinjat lilalla.

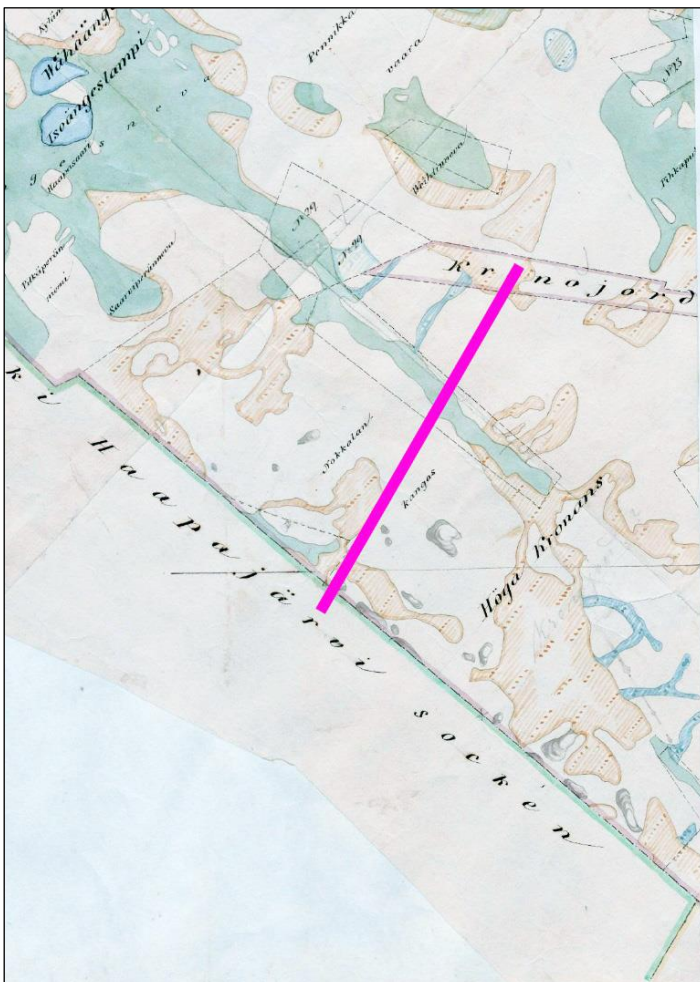

Pitäjänkarttoja

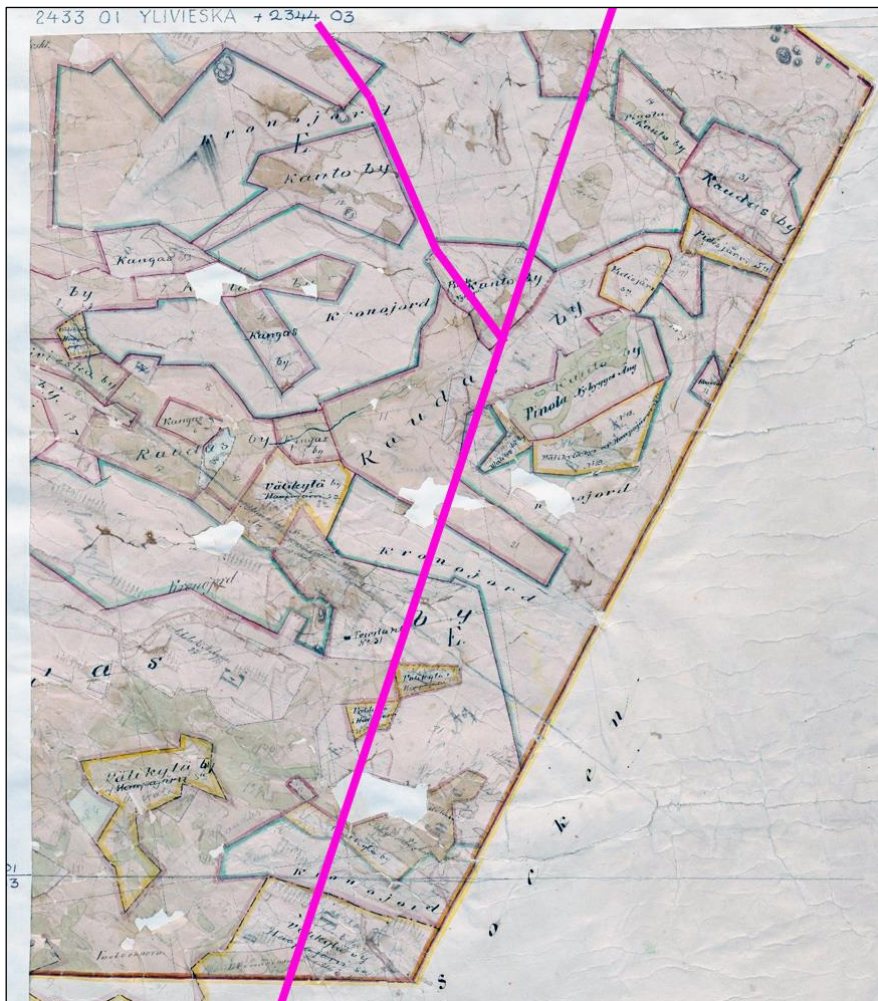
Kartat ovat vuosilta 1843-1870. Voimajohtolinjan alueet ovat niissä tyhjiällä. Voimajohtolinjat on merkitty karttoihin lilalla.

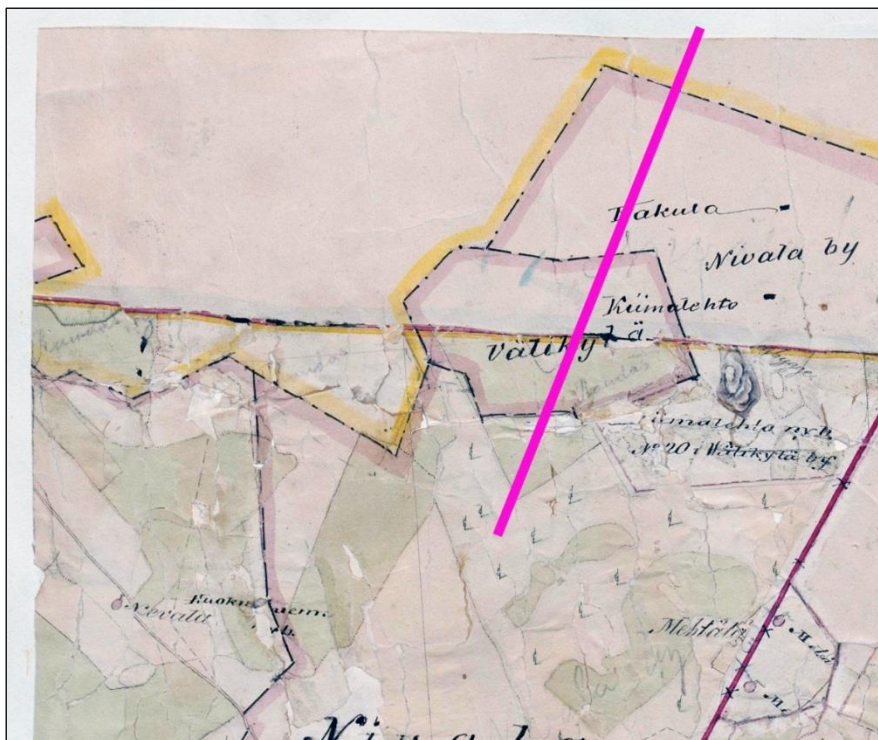
1843. Voimajohtolinjan pää luoteessa, Ylivieskassa.

1870. Voimajohtolinjan pää koillisessa, Haapavedellä.

1843. Voimajohtolinjojen risteys Ylivieskassa.

1844. Voimajohtolinjan pää etelässä, Nivalassa.

Kuvia

Vasemmalla: Suunniteltu voimajohtolinja kulkee tämän peltoalueen kautta, joka sijaitsee Pohjannevan ja Paimensaaren välissä Ylivieskassa. Kuvattu kaakkoon.

Oikealla: Kuusi- ja koivumetsää suunnitellulla voimajohtolinjalla Ylivieskan Väärämaan tienoilla. Alueella on hietamoreenipohja.

Vasemmalla: Voimajohtolinjan koillisin kärki. Uusi linja on suunniteltu rakennettavaksi kuvan oikeaan laitaan. Kuvattu lounaaseen.

Oikealla: Ojitettua suota voimajohtolinjalla Vasamansaaren koillispuolella.

Vasemmalla: Tasaista ja kosteapohjaista metsämaastoa läntisemmällä voimajohtolinjalla Tapulikallion kaakkoispuolella.

Oikealla: Loivapiirteistä ja kallioista metsämaastoa voimajohtolinjan itäisemmän haaran koillisosassa, Hirvenhautakankaan kaakkoispuolella.